

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1904. október 2

Vasárnap.

XXIII. évfolyam. 79. szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:

4 hasábos petitisorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos- és árverési hirdetmények külön díjtétel szerint.
Nyitórter sora 30 fillér.
A hirdetmények a nyitórterek díja előre fizetendő.

Juristajog és népjog.

Az a politikai harc, mely főleg két év óta a magyar parlamentben dúl, tulajdonképpen okát a törvény és a jog közt való ellentétben bírja. Ez az ellentét voltaképpen már régóta uralkodik közéletünk fölött, pártviszonyaink sokszoros átalakulását okozta, de legerősebben csak az utolsó obstrukciókor hegyeződött ki. Az az ellentét ez, melyet a német jogi irodalomban, amint a történelmi iskola érvényre jutott, a juristajog és a népjog szembeállításával jelöltek meg. Valamely nemzet igazi ereje népjogában van, a nemzet minden egyes tagjának ama tudatában, mi legyen tulajdonkép az egész állam, az egész társadalmi épület nemzeti alapja, a helyes ösztönben, hogy ettől az alaptól egy hajszálnyit sem enged. Ősi alkotmányunknak is ez az ereje, és amily kevésbé jutottak egyes részei a nép pontos tudomására, annyira át van hatva mégis a magyar faj az alkotmány szellemétől, mely egyetlen kezessége a nemzeti sajátosság fentartásának. Ezért az alkotmányért küzdött a magyar nép, vagyonát és vérért áldozta érte, kezdetben a keleti veszedelem ellen, mely a tatárok, azután a törökök betörésével szakadt ránk, utóbb a nyugati veszedelem ellen, mely a mohácsi vereséggel állt be.

Minden viszontagság dacára sikerült ezt az alkotmányt lényege és szelleme szerint fentartani, sértetlenül megóvni és utolsó kialakulása Deák Ferenc kiegyezési törvényében jutott kifejezésre. Mindenki jól tudja már, hogy ez a kiegyezési törvény szövege nem volt jurista fogalmazás, hanem, hogy Deák híres husvéti cikkét, mely a magyar állami élet minden viszonyát behatóan megvilágította, paragrafusokra osztották. Deák kiegyezési műve tehát a valóságban nem volt juristajog, hanem magyar népjog. Ez a népjog sok éven át és kivált Tisza Kálmán fuziójának kényszere által, bebizonyította erejét, hasznosságát a nemzet fejlődésére maig is bizonyítja. De egyszerre egy ellenzék keletkezett, mely ezt a jogot juristajogként akarja kezelni, mely a szociális és nemzeti jog helyére a szójogot szeretné tenni, melyből mindazt ki lehet okoskodni, ami egy törekvő ellenzéknek, de főleg ebben az ellenzékben a stréberkedő elemeknek kellemes és hasznos. Az ugynevezett mérsékelt ellenzék kezdte a népjog kezelésének ezt a módját, aztán fejére nőtt a függetlenségi párt, mely programja minden pontját, melyek eddig a 67-es kiegyezés negációját, képezték, egyszerre ebbe a kiegyezésbe próbálta belemagyarázni. Tehát a juristajognak a népjog elleni

harca gyuladt ki Magyarországon, a véletlen kifejezés harca a jog tulajdonképpeni lényege és forrása ellen. Amint a népetlet fejlődik, úgy kell a juristajognak folyton változnia és fejlődnie, ha a népjog hű kifejezése és védelme akar lenni. De ha a juristajog erőszakosan oly dolgokat magyaráz bele formuláiba, melyek a népjognak nem felelnek meg, akkor az a jog továbbfejlődésének megakadályozása, a nép nemzeti jogának megbénítása. Ez a mostani helyzet. Juristajogot, önkényes ügyvédi fogásokat, közjogi szórszálhasogatást képvisel az ellenzék három része; a népjogot erős gyökerei, virágzó kialakulása szerint, mely gazdag gyümölcsöket enged remélni, most a szabadelpvűpárt és a kormány képviseli. Már a legközelebbi időnek meg kell hoznia a döntő vereséget, meg kell hoznia a döntő győzelmet. Magyarország javára, további boldogulása biztosítására kell, hogy a népjog győzelme legyen az.

Uj földmívelési államtitkár. Mint a hivatalos lap szept. 29-ki száma közli, Rapaics Radó miniszteri tanácsost a földmívelésügyi miniszterium második államtitkárának nevezte ki a király. Rapaics majdnem három és fél évtized óta áll az állam szolgálatában és a földmívelésügyi miniszteriumban majdnem három instrumnon át vezette az egyik legfontosabb, felelősséggel legmagasabb osztályt, a hydrographiát. Az ő gondos, körültekintő és erőlyes

TÁRGA.

Szomorúság.

I.

Először nyíltak az akácok
Mikor mi utra keltünk.
Fehérvirágos volt az út,
Virágos volt a kedvünk.

Másodszor nyílik az akác
Hogy egyedül eljöttem,
Virága ismét üdvözlő
És bólogat felettem.

De most hiába üdvözlőlsz,
Nem kell már szép virágod
Kinek a lelke szomorú,
Gyűlöli a virágot.

II.

Az ismerősök üdvözlőnek,
Dicsérik arcom, termemet
A nyaralás — mondják nagy képpel —
Nagyon jól tett ám énnekem.

S én nem kacaghatok szemökbe,
Sőt nekik meg se mondhatom,

Hogy veled voltam és te voltál
Az én gyógyító angyalom.

Mint azt se mondhatom meg majdan,
Ha sápadt arcom szur szemet,
Hogy nem a város öl meg engem
De az, hogy nem vagyok veled.

III.

Mindenki végzi itt a dolgát,
Munkába van itt mindenik
Csak én lézengek munka nélkül
Szint' utjokba vagyok nekik.

Bámulva néznek, majd haraggal:
„Jó volna tenned valamit!”
De ha nem tudok tenni mást, csak
Sírni egyre valakit . . .

IV.

Izzó, meleg nap tűz a földre
S tenger virág a réteken,
Ugy érzem mégis, itt az ősz már,
A nyaram elmúlt énnekem.

Mióta nem vagy velem itt te
Nem érzek napot, meleget,
A nap hideg, a virág hervadt,
Elmúlt a nyár, el teveled.

Magaddal vitted ragyogásod
A fényt, az édes illatot,

A tél fagyja borul rá arra,
Kit szeretője itt hagyott.

V.

A sok bűbájos délutánt
Soha el nem felejttem
Rágondol haldokolva is
Szegény, szerelmes lelkem.

Bár minden elhagy, jó velem
Emléke e napoknak
És visszazsong szívembe' majd
Akkordja lágy daloknak.

És átálérzem újra majd
Mi elveszett örökre,
S emléked fénye ráragyog
Az őszi, bus kódokra.

S az emlék fénye elkísér
A legutolsó utig,
Tán még tovább, egy részen át
A koporsómba kuszik.

S velem jön majd e fénysugár
A siri, örök éjbe
És mint szelíd, lágy szemfedő
Borul arcom fölébe . . .

Dr. Vértessy Gyula.

működése ama árvízveszedelem alkalmával, mely 1881-ben Csongrád városát fenyegette és melyből csak a Rapaies által idejekorán tett szakavatott rendelkezések által menekült meg, még mindenkinek legjobb emlékeztetésben van. Az új államtitkár kinevezése éppen nem okozott meglepetést, hanem e kinevezés csak azt bizonyítja, hogy Tallián földművelésügyi miniszter mint mindig, úgy most is az igazi férfit az igazi helyre állította. Sokszoros érdemeiért több kitüntetésben részesült, 1895-ben a Szent István-rend kiskeresztjével tüntette ki a király elismerése.

Magyar Ipar Védő egyesület.

Szó szerint közöljük iparunk védelme érdekében a következő felhívást:

Az iparnak és általában a nemzetgazdasági érdekeknek leghatásosabb védelme és támogatása kétségtelenül nemcsak a törvényhozásnak és nemcsak a szaktestületeknek, hanem magának a társadalomnak is kötelessége.

A hazafias társadalomnak szervezett erejét honi iparunk erősítésére és fejlesztésére irányítani éppen hazánkban a legnélkülözhetlenebb.

E mozgalom létjogosultságát több körülmény támogatja:

A hazai ipar védelmére mi nem bírnak oly törvénnyel, mint az angol 1887. évi „Merchandise Marks stets”; nálunk a külföldi versenyárak behozatala nincsen úgy korlátozva, mint Németországban; a közszállításokat nem ellenőrzik oly szigorral, mint Ausztriában ahol megtörtént az is, hogy p. o. a triestzi kikötő számára készült daruk átvétele alkalmával a bizottság fölismervén, hogy néhány öntvénydarab az osztrák államvasút társaság magyarországi vasművéből való — a miatt szétszedette az egész szerkezetet.

Hazai iparunk fejlődésére legkárosabb ama körülmény, hogy széles e világon alig van olyan nemzet, mely a „honi ipar” pártolásában rejlő hazafias kötelességével oly keveset törődne, mint a miénk. Vajjon a családok, iskolák és a társadalmi körök nagy többségében foglalkoznak-e a „honi iparpártolás” és általában a hazai nemzetgazdasági erők védelmének eszméjével és az eszmének éberségben tartásával? Fájdalom, nem! . . .

A külföldi ipar áruí korlátlanul özönlik el piacainkat; társadalmunk pedig gondtalanul vásárolja azt, a mit neki kínálnak és ajánlanak. E körülmény idézte elő, hogy belpiacunk túlnyomólag a külföldi ipartermékek fogyasztója, a nemzet a külföld iparát táplálja és gazdagítja, hazai iparunk pedig küzd a létért, erősödni és fejlődni nem bír, mert az éltető erő: a keresetet, könnyelműen a külföldnek juttatjuk . . .

Már a múlt század első felében óva intették a

nemzetet Széchenyi István gróf és kortársai, hogy gondoljon iparának fejlesztésével, hogy a nemzetgazdaság ne támaszkodjék egyedül a sok esélynek kitett mezőgazdaságra, hanem teremtsen meg az ország a hazai ipart, a nemzeti jólét, megizmosodás, a munkatér és erő biztos kultúráját, mert látnoki szemekkel előre látták, hogy a nemzet szaporodásával a mezőgazdaság egymagában a nép millióinak elég keresetet nem nyújthat.

Az 1844. év vége felé alakult „Országos Védőegyesület” erős kezekkel ragadta meg a társadalom uttörő irányítását. Lelkes tevékenysége fényes eredményt ért el. Hatása folytán rövid két év alatt 156 új gyár és ipartelep létesült hazánkban. Fájdalom azonban, ez egyesület alig 3 évig működhetett. A szabadságharc és az azt követő elnyomás alatt a védőegyesület sikerei elenyésztek és a nemzet újból megfélemlített ama örökigaz intelemről:

„A mit nekünk a honi ipar nyújthat, azt idegentől venni hazánk elleni bűn!”

E bűnös uton haladva, az ország gazdasági helyzete újból súlyos viszonyok közé jutott.

A 15.000 millió koronára becsült földbirtokot 6.909 millió korona jelzálogkölcsön terheli. Ebből 5.734 millió korona a törpe-, a kis és a középbirtokosok adóssága. E rengeteg összegekből vajjon mennyi jutott az iparfejlesztésre? Ugyyszólván semmi! A kölcsönpénz csupán a rossz évek kiányát pótolta. A legnagyobb baj pedig az volt, hogy a jelzálogterhek nagyobb részét a külföldi tőke adta és azt kétszeresen fizetjük vissza a súlyos kamatokkal együtt: pénzben és a külföldi iparunk ellenértékében.

A nemzet gazdasági pusztulásának ez a legbiztosabb lejtős útja. A földbirtokosok zöme földhitelet jórészt már kimerítette. A föld jelzálogilag már az idegené. Ha gazdálkodásunk eddigi útján haladunk, nem sok idő múltán a föld teljesen idegen kézbe jut.

E vészteljes helyzetből csak úgy menekülhetünk, ha a nemzet öntudatra ébred dermesztő, hideg álmából, ha okul a mult súlyos tétlenségén, ha a jövőben ipari szükségleteit itthon állítja elő, ha a pénzt, mely a mezőgazdaság feleslegének kivételéből befolyik, itthon tartja s a nemzeti vagyon gyarapítására fordítja.

Iparunk ugyyszólván az ipari szükségletek minden ágában már képviselve van, de az irányítók minden erőfeszítése dacára még igen kevés. Az ország ipari szükségleteinek alig 1/4 részét állítja elő a hazai ipar.

Magyarországon összesen 2.642 gyárüzem van 259.000 munkással, Ausztriában csak egy iparágban, a fonó- és szövőiparban már az 1898. évben 2.242 gyárüzem volt 517.446 munkással. Hazánkban az 1898. évben a fonó- és szövőiparban összesen 110 gyár volt 13.024 munkással 52.704.836 korona forgalommal. Ezzel szemben ugyanazon évben Ausztriának egyedül csak fonó- és szövőiparukért több mint

300 millióval, az 1902. évben pedig már 342.866.000 koronával adóztunk.

E példát azért említjük fel, mert hazánkban a fonó- és szövőipar lendülhetne fel leghamarabb, mivel a nép ez iparág iránt minden vidéken fejlődőben levő érzékkel bír. Ez irányban munkásokat könnyű volna nevelni, de a tőke ily gyárüzemek alapítására nem vállalkozhatik mindaddig, míg a honi ipar termékei részére a belpiac biztosítva nincsen.

Hazánkban mily jó kisipara volt. Szép reményeket fűztünk hozzá, mert hinni véltük, hogy ez az első lépés a honi ipar fejlesztése felé. Csalódtunk, keservesen csalódtunk! . . .

A külföldi ipar hazai kisiparunkat már a kezdet kezdetén megfojtotta, nehogy új életre ébredjünk. Célját elérte. Kisiparunk ma már csak tengődik. Az ország 175.739 önálló iparos közül csak 59.634 tarthat inast, a többi mindennapi kenyerét is alig keresheti meg.

Ez adatok bizonyítják, hogy az ország gazdasági élete minden téren pang, hogy a munkatér nem áll arányban a nemzet szaporodásával, hogy nem a kereset, hanem a munkanélküliek száma szaporodott.

Az inség és a nyomor napról-napra fokozódik. A tétlenség lenyűgözve tartja a munkás önértéket s megingatja a tisztá erkölcsét. A sikertelen törekvés a dolgozni tudó és dolgozni akaró honfitársakat elcsüggeszti, azután pedig az idegenbe száműzi, kivándorlásra kényszeríti.

Nehéz idők, lesújtó tapasztalatok ezek!

A sajnálkozás már nem használ. A tétovázás pusztulást jelent. A tanácskozásra nincs idő.

A magyar társadalomnak eszelekednie kell most, vagy soha, mert a veszély nőttön nő.

Állítsunk gátat a nemzetpusztító jelenségeknek a társadalom egységes, egyetértő és céltudatos irányításával. Védelmezzük meg a nemzet erejét és vagyonát az elkallódástól, mert különben elpusztul a nemzet!

Övjük meg a magunk érdekeit és védekezzünk a külföldnek egyenesen hazánk gazdasági érdekei ellen irányuló törekvéseivel szemben.

Ne maradjunk tovább is a külföldnek pénzben és emberben adófizetői!

Szomorú, de sőt szegénytelen a magyar társadalomra nézve, hogy az édes hazai földről, melyet egykoron Kánaánnak minősítettek s a melyen nem 19, de 40 millió lélek is boldogan élhetne, már most, mikor még oly kevesen vagyunk, a munkanélküliség s a megélhetés lehetetlensége százezreket önkéntes száműzésre kényszerít.

Ez a helyzet megváltozhatik és meg kell változnia, ha tudunk a hazáért mindnyájan erős akarral és kitartással élni és dolgozni.

Egyesüljünk nemzeti létünkért és Hazánk szobá

Viszontlátás.

Írta: Michel Provins.

XIII. Lajos korabeli kastély, amely egészen be van futtatva vadszőlővel és egyéb kuszó növényekkel. Már ősz van; a gyepek telve van a fákról lehullott sárga levelekkel.

A szalonban vígan ég a tűz s Valéry marquise, aki hatvan éves szép öreg asszony, beszélget a falu öreg papjával.

Valéryné: Az árvákról már gondoskodtunk; még azokra a fiatal lányokra kell gondolnunk, akik már bírának dolgozni.

A pap: De akik nem találhatnak munkát. Ma-napság kénytelenek ezek a lányok a városba vagy éppen Párizsba menni, ahol isten tudja, mi lesz belőlük. Annyi veszély leselkedik rájuk . . . a csábítók . . . meg a színház . . .

Valéryné (kissé meglepetve): Tehát a színház is? . . . gondolja?

A pap: Ó, én csak pirulva beszélek erről a marquise előtt, aki nem is képzelem, milyen gonosz-ságok vannak a világon.

Valéryné: Igaza van . . . nem kell kitenni ezeknek a veszélyeknek a szegény gyermekeket . . . Tanácsoljon valamit, majd aztán . . . (Bejön egy inas és egy névjegyet ad át) . . . Lambert ur? . . . Mit akar ez az ur?

Az inas: Különösen fontos ügyben akar beszélni asszonyommal.

Valéryné: Nem ismerem . . . (A paphoz): Ön ismeri?

A pap: Van a faluban egy Lambert nevű földműves . . .

Az inas: Előkelő urnak látszik, rendjele is van, s azt mondja, hogy most utazik valahova.

Valéryné: Kedves plebánus, hagyjon egyedül ezzel az urral . . . később majd folytatjuk a tanácskozást . . . Bármilyen terve van is, számíthat a támogatásomra.

A pap elmegy s az inas azonnal bevezeti az új látogatót.

Valéryné (nagyon hidegen fogadja a látogató köszönését s rá se néz): Uram . . .

Roger de Mirail: Bocsanatot kérek, marquise, nem volt helyes dolog, hogy idegen néven jelentettem be magam.

Valéryné (gondolkozik): Ah! . . . várjon csak . . . (Fölkialt): Mirail ur! . . . Roger! . . .

Roger: Igen, Roger, aki egykor úgy szerette a kis Odettet, aki azóta . . .

Valéryné: Meghalt, ugye?

Roger: Megbocsátja?

Valéryné: Mit? Hogy eljött?

Roger: Annyira féltém . . . a multra való tekintettel . . .

Valéryné: De hiszen már annyira megöregedtünk . . .

Roger: Én igen, de ön . . . igazán nem reméltem, hogy még ilyen jó színben van . . .

Valéryné: Üljön le, s beszélje el, hogyan tudta

meg, hogy ki vagyok . . . Mert a környéken senki sem sejt . . .

Roger: Csak egy szomszéd, egy jóbarát, aki azonban híven megőrzi a titkot.

Valéryné: Viviane ur!

Roger: Igen, régi, jó barátom, Viviane. Már régóta hívogat, hogy jöjjenek el hozzá látogatóba, s most itt vagyok nála már nyolc nap óta. Természetesen sokat beszélünk az ifjuságunkról, a szerelmeinkről, s megemlékeztem a legigazabb szerelmemről is, (halkan) arról is, amely miatt egykor majdnem megváltunk az életünkétől.

Valéryné (elábrándozva): Igen, úgy volt . . .

Roger: Eszünkbe jutott a császárság végének egész ragyogása, a színházak és színésznők, s közöttük a legszebb, Odette Riquier, akit az egész Párizs szeretett, s aki Párizs legirigyletebb férfit szerette.

Valéryné (elmélázva): A szép Mirailt!

Roger: Emlékszik még rá, — egy este a páholyában ültem, egyedül voltunk, s a virágjait nézegettem. Egyszerre felsóhajtott: „Mi marad a virágokból holnap, a szerelmünkől holnapután, s belőlünk harminc év múlva.”

Valéryné: Valóságos jóvendölés volt!

Roger: És néhány nap múlva bekövetkezett a váratlan dráma; közbelépett a családunk, hogy tönkre ne jussak . . . Ön nagy kétségek között volt, mert választania kellett a színház és én közöttem s inkább a színházat választotta . . . Emlékszik még az utolsó találkozásunkra? Arra a csókra, amelynek

jövőjeért megvívandó küzdelemre mindnyájan. E küzdelem nem vért, de a hazaszeretet által vezérelt akaratot és munkát követel.

Ily módon erős, nagy és anyagilag is független lesz hazánk. Mutassuk meg, hogy a Hazáért, melyért az elődök oly gyakran áldozták vérüket, mi is tudunk áldozni.

Csak egységes, erős, országos szervezet, okszerű céltudatos irányítással oldhatja meg e nagy feladatot.

Szabályozni kell mindenekelőtt a hazában készült iparcikkek felismerésének és megtalálásának módját. Nem elég a jelszó: „Pártoljuk a magyar ipart!...” Utmutatás kell arra, hogy a külföldi versenytárukat nagy tömkelegében a társadalom egyedei miként igazodjanak el.

Ellenőrizni szükséges az idegen áruk becsapóságát és a hasznosítás csalafintaságait minden irányban, nehogy hazafias önzetlen törekvéseinket meggyűlöltessék.

Addig, míg hazai iparunk képes leendő ipari szükségleteinket fedezni, legalább is korlátoznunk kell a külföldi áruk behozatalának mennyiségét, nehogy a feltétlen szükséglet meghaladó külföldi áru honi iparunk fejlődését már csirájában elnyomja, megsemmisítse.

Okszerűen és gyakorlatias célnak megfelelően megoldandó a kis- és a háziiparnak anyagi támogatása, a munkaértékesítés megkönnyítése és az új háziiparágak meghonosítása. Növelje a társadalom buzdítása a munkakedvet és a munkatért.

Kijelölni szükséges a társadalom egyes csoportjai által az ipartámogatás és fejlesztés terén végzendő feladatokat. Mily sokat tehetne a önzetlenség, ha a nemzet jobbjai tömörülnek zászlónk körül!

Sok a feladat és nagy a munka, de minden nehézséget leküzdhetünk, ha a célért vallás, nemzetiség és pártpolitikai színezet nélkül, mindnyájan egyetértőleg és kitartó lelkesedéssel munkálkodunk.

Jelszavunk: Pártoljunk minden honi használható munkát és minden honfitársnak a hazában készült munkája legyen előttünk kedves és becses.

Sok volna az előttünk álló munka feladatainak minden részletét itt felsorolni. E rövid vázlat már körvonalozza, hogy céltudatos és önzetlen munkára vállalkoztunk, melyben kitartásra mindnyájunkat buzdít a hazaszeretet.

A gazdasági válságot rohanosan fogja növelni az idei súlyos év. A nemzet öntudatos erejét tömöríteni kell sürgetően. Késedelemre nincsen idő...

Kérjük, hogy becses lapjában, mint a közérdeknek hivatásos szószólója és védelmezője, méltóztassék egyesületünk hazafias törekvéseit a jó ügyhöz méltó lelkesedéssel felkarolni és támogatni.

Együttal engedje meg, hogy úgy, a mint ezt alapszabályszerű kötelességeinkhez hiven, a társadalom minden csoportjához és tényezőihez intézzük,

arra kérjük, hogy a hazai papír, írószer és nyomdai eszközök iparának fellendítése érdekében — ha más nem volna így — méltóztassék intézkedni, hogy b. lapjánál mindenből, mi a hazában már használható minőségben található, kizárólag a hazai ipar munkája fogyasztassék. — Szíveskedjék tisztelt munkatársait és derék munkásait is buzdítani, hogy szükségleteiket ruházati, élelmi és házi berendezésükben mindenből, mi hazai munkában található abból vásárolják.

Ne engedje magát senki a hazafias és a haza üdvére való célnak támogatásától, mások kicsinyes, tarthatatlan, néha meg éppen önróket szolgáló okoskodása által eltántorítani, akkor Magyarország gazdag, erős és boldog leendő.

Budapest, 1904. évi szept. hó 19-én.

A „Magyar Védő-Egyesület” nevében;
Gr. Somssich Tihamér. Dobiecski József,
társelnök. ügyvezető igazgató.

NAPI HIREK.

— **Tanulmányi kirándulás.** A kézdívasárhelyi r. kath. főgimnázium mintegy 64 tagból álló ifjúsága Kovács Bernárdin tanár vezetése alatt szombatán a délutáni vonattal tanulmányi kirándulásra ment. Utirány: Brassó—Predeal—Sinaia.

— **Katonai áthelyezések.** A honvédelmi miniszter gyergyóújfalvi Koós Ferenc és kásonaltizi Balázs Dénes egy évi önkénteseket a cs. és kir. 82-ik gyalogezred állományából a m. kir. 24-ik honvéd gyalogezred állományába helyezte át.

— **Telefon hálózat Sepsiszentgyörgyön.** Sepsiszentgyörgyön örvendetes mozgalom indult meg telefon felállítására iránt s mint értesülünk sikerhez is vezet, mert a törvény által a telefon felállításához megkívánt összeg minimuma aláírásokkal biztosítva lesz. Az aláírók gróf Haller János, vármegyei köztestületben álló főispánját kérték fel erre, hogy ezt a fontos intézkedést az állam minél hamarabb tette. M. g. vagyunk róla győződve, hogy megyei közügyeinket lelken viselő főispánunk e mozgalmat hathatós pártfogásába veszi s idővel az egész vármegyére is kifogja terjeszteni.

— **Tánciskola Kézdívasárhelyen.** Spuderka György okl. tanítanító városunkba érkezett s hat hétre terjedő tanévfolyamát e hó folyamán megkezdte. A megnyitást megelőzőleg okt. 2-án, vasárnap este 8 órakor a tanácsház nagytermében koszorúestélyt tart. Belépti díj személyenként 1 korona.

— **Asztalos iparosok értekezlete.** A kézdívasárhelyi asztalos iparosok és segédek ma, vasárnap d. u. 2 órakor a tanácsház nagytermében értekezletet tartanak. Az értekezlet tárgyai — mint értesí-

nek — a következők lesznek: 1. Megnyitó. Tartja Molnár József. 2. Előterjesztés a zászlószentelés alkalmával történt visszaélésekről. 3. Újraalakulás. 4. Indítványok. 5. Az értekezlet bezárása.

— **A kereskedelmi levelek feltételes bélyegilletékmentessége.** A közigazgatási bíróság f. évi 4991. számú ítéletével egy igen fontos kérdésben határozott. Nevezetesen kimondta, hogy az illetéki díjgyűjők 59. tételének 4. pontjában biztosított feltételes illetékmentesség nemcsak a kereskedők által harmadik személyekhez, hanem az ezek által a kereskedőkhöz intézett leveleket is megilleti, habár a kereskedőkhöz intézett levél írója nem is kereskedő, mert az idézett pont eredeti szövege nem a kereskedők leveleit, hanem „levelezéseit” maguk közt és más személyekkel mondja ki feltételesen bélyegmentesnek és mert ellenkező esetekben a kereskedő levelére adott feltételes mentesség is illuzóriussá tétetné.

— **Mennyibe kerül Oroszországnak a háború?** A „Torgovo-Promislenauja Gazeta” című orosz pénzügyi és gazdasági szaklap kiszámította, hogy a háború első hat hónapjára már 257 és fél millió rubel volt a hadiköltség és hogy a most szükséges kiadásokra 200 milliót folyósítanak a külföldi kölcsönökből és 150 millió rubelt a belföldiből. Ezekkel tizenhat hónapra volnának fűdőzve a háború előrelátható költségei, vagyis körülbelül kétszázhetven millió rubelbe kerül a háború ez alatt az idő alatt. Moszkovszkija Vjedomosztii ehhez az óriás összeghez azt a megjegyzést fűzi, hogy a katonaság büdzséje nagyon is kicsiny. A Russzija ezzel szemben fölhozza, hogy már eddig is az állam összes kiadásainak majdnem felét a katonaság nyelte el.

Közönség köréből.*)

Nyilatkozat.

A „Székelyföld” 78-ik számában Bene Albert társulati elnök ur aláírásával felhívtunk nyilatkozattételre, hogy magyarázzuk meg: mit értünk „visszaélések” alatt, mert az asztalos ipartársulat jóhírneve gyanúsítást nem szenvedhet.

Ennélfogva a tek. Szerkesztő ur becses engedelmeivel a „visszaélések” alatt általunk értett sérelmeinket a következőkben mondjuk el, kérve egyúttal a nagy közönséget, hogy az igazságot ezek tudomásul vétele után bírálja el.

1-ször. A zászlószentelést megelőzőleg, annak rendezőiből alakult bizottság gyűjtést rendezett a zászló javára, melyre közülünk, asztalosok közül is meghoztuk anyagi helyzetünkhöz mérten áldozatunkat. Hogy csak egyet említsünk: Péter Mózes asztalos társunk is adakozott, de ezzel szemben sem őt, sem kivüle több mint 100 asztalost nem méltattak arra, hogy az ünnepélyre meghívjanak, vagy zászlószöveget küldjenek.

2-ször. Városunkban van az asztalos ifjúságból külön alakulva egy ifjú asztalos társulat is, melynek külön intéző vezetői, lobogója és több tagja van. E fiatal asztalos társulatot, — melyet különben is nagyon érdekelt az ünnepség, — sem érdemesítették az ünnepély rendezői, hogy felszólítsák, bár pusztán szóval arra, hogy képviseltesse magát a zászlószentelésen, hanem mellőzték; ezzel szemben lobogóját az illető egyének tudta és beleegyezése nélkül az ünnepségre arra nem hivatott egyénnel kivittették, s bár zászlójuk az ünnepélyen részt vett, sem annak, sem az ifjú egyesületnek nevében a zászlóba szöveget nem vertek.

3-szor. Mint sajnálatra méltó megtörtént tény említjük fel, hogy bár közöttünk sok fiatal asztalos van, kik a zászló mellé nagyon is beillettek volna, s kik hivatva vannak arra, hogy ezt a zászlót, az asztalosok zászlóját a késő századokig fennon lobogtassák, a mellett küzdjenek, lelkesüljenek s az asztalos ipart tömörülésük által virágzóvá tegyék — kitagadták s helyettük az ünnepséget rendezők oly egyéneket állítottak a zászló mellé vőfélyekké, kik az alatt soha nem harcolnak, nem lelkesülnek, a mellett nem küzdenek; kik a zászló alá soha ez életben bármily esetben nem állanak; kiknek a műhely pora mellőket nem rongálja, sem az asztalos szerszám kezöket kergessé nem teszi.

Már most ezek, s a hely szűke miatt még fel nem soroltak után jogosan kérjük: kiknek szentelték fel e zászlót? az asztalosoknak-e, vagy pedig azon tényezőknél, kiknek e zászlóhoz semmi közük,

*) E rovatban foglaltakért a felelősség a beküldött terhelő, Szerk.

nyomán vér fakadt? ... Nem hiszem, hogy valaha két ember úgy szerette volna egymást, mint mi.

Valeryné: Igaz! ... S aztán mi történt önnel?

Roger: Szerencsére nagy események következtek; a háború meg a politika nagyon elfoglalt; s aztán megházasodtam.

Valeryné: Nagyon szerette a feleségét?

Roger: Istenem ...

Valeryné: Bizonyos, hogy nagyon szerette ... Hány éves? ...

Roger: Meghalt, tíz évvel ezelőtt ... Igen nagy fájdalomra ...

Valeryné: Amely azonban idő múltán egyre kisebbedett ... Nincsenek gyermekei?

Roger: De igen. ... egy leányom van, aki négy kis fia mamája.

Valeryné: S szereti ezeket a gyermekeket?

Roger: Már csak bennük van örömem. — De ön, ugy látom, marquise lett? ...

Valeryné: Még pedig igazi ... Valery maquis címét és vagyonát örököltém.

Roger: Nem ez volt az az öreg kamarás, aki már akkor járt az ön páholyába?

Valeryné: De igen ... A főrjem kedvéért igyekeztem szabadulni a régi környezetemből. Elköltöztem Párizsból s 1875. óta, amikor özvegygő lettem, folyton itt élek és itt is maradok, míg csak meglehetősen közönyös életem véget nem ér.

Roger: Arról ábrándozom, hogy mielőtt végkép kihal belőlünk minden érdeklődés a földi dol-

gok iránt; nem jobb volna-e, ha félbeszakított regényünket tovább folytatnók?

Valeryné: Nem, mert már életünk hegyének a tulsó lejtőjén járunk ... Az a regény, amelyről ön beszél, már nagyon is be van fejezve, annyira, hogy már csak az emlékezésé.

Roger: Egyedül élek és senkinek sem tartozom azzal, hogy továbbra is egyedül éljek. Mi akadályozhatná meg azt, hogy együtt töltsük el hátralevő éveinket? Talán még boldoggá is tehetjük egymást ...

Valeryné: Barátom, a boldogságot nem lehet csinálni sem megismételni ... Egy öreg könyvben — nagyon szeretem az öreg könyveket, — a következő mondatot olvastam: „Ha az ember vissza akarja tenni a lábát valamelyik lábnyomba, sohasem sikerül neki, mert az új nyom sohasem esik össze a másikkal.” Nevetséges volna, ha én most a nagy téli cipőmmel a tavaszi kis bál cipőm nyomába akarnék lépni, — csak széttaposnám a régi lábnyomot.

Roger (lemondással fölkel): Tehát marquise? ...

Valeryné: Tehát, kedves uram, térjen visza az unokáihoz, ott az ön helye ... Én pedig majd a mások gyermekeiről gondoskodom ... (Szintén fölkel és csönget az inasnak): Nem mondom, hogy „viszontlátásra”, — hanem: „Isten vele!” Isten vele örökre! ... Látja, egy könyv sines a szememben ... és az önébe se! ... Tehát miután még csak nem is sirunk? ... (Az inas bejön.) Isten vele, Lambert ur!

semmi joguk nincsen? Ha az asztalosoknak szentelték, mit keresett ott a zászló mellett vőfélyek személyében csupán csak a kereskedő-segédnek táborá, kik arra semmi jogot nem formálhattak; vagy idegen tényezőknak szentelték? mert a látszattól itélve a zászlószentelés inkább mindenkié másé, mint az asztalosoké volt.

Vagy annyira szégyenleni valók vagyunk mi asztalosokul, kik e tisztos ipart Kézdivásárhelyen virágzóvá tettük, magas színvonalra emeltük, hogy

csak ott álljuk meg sarunkat, ahol izzadni, dolgozni kell; ott pedig, hol saját ügyünkről, saját lobogónkról van szó: onna: mellőznek, elűznek, ez nem eljárás, ez nem méltányosság; ez egyenlő az eltiprással, megvetéssel. Joggal nevezhetjük: jogunkkal szemben való visszaéléseknek.

Sajnálatra méltó körülmény, hogy az asztalos ipartársulat jóhírneve tündököltetése mellett, annak belételeiben ily esetek is fordulhatnak elő.

S ezek tisztelt Elnök ur, nem visszaélések?

Mi úgy hisszük, hogy az.

Egyebekben pedig távol áll tőlünk, hogy az asztalos ipartársulatot legkevésbé is gyanúsítsuk.

Ezeket voltunk bátrak az igazság érdekében a tek. Szerkesztő ur becses engedelmeivel e lapok hasábjain elmondani s kérjük a nagy közönséget ügyünk elbírálására s melylyel a mi részünkről a hírlapi polemizálást befejezettnek nyilvánítjuk.

Kézdivásárhelyt, 1904. szeptember 30.

A felhívottak.

H I R D E T É S E K.

ÜGYNÖKÖK

kerestetnek, ki: az újonnan kibocsátott

Erzsébet-királyné-sorsjegyek

törvényesen kiállított részleteinek eladásával foglalkozni akarnak.

Magas jutalék és jutalomdíj!

Sikeres működésnél esetleg havifizetés.

Anyag miatt forduljanak

Dinfield Testvérek bankházához v., Fűrdő-utca 4. Budapest.

(129. 1-2.)

BORMUST

kitűnő minőségű, saját termésű, több száz hektoliter október hó 15-étől kezdve kisebb mennyiségben is

ELADÓ.

Ugyszintén kitűnő saját termésű és küküllőmenti borok is kaphatók nálam

Roth Mihály Gyula,

szőlőbirtokos

(130. 1-2) Medgyesen.

Hirdetések

olcsó áron

felvétetnek e lap

kiadóhivatalában.

ELADÓ

egy egészen jókarban levő

könnyű sorvetőgép

mindennemű magvak elvetésére; bővebbet e lap kiadóhivatalában tudható meg

125. 3-8.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 63.
által a legutányosabb árak mellett ajánlatnak:
Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-
rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők,
boronák,
sorvetőgépek, Planet jr. kapálók,
szecskavágók, répavágók, kukorica-morzsolók, darálók,
őrölmalmok, egyetemes acél-ekék, 2- és 3-vasu
ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

(L. 134-19.)

ADLER L. JAKAB ÉS TESTVÉRE

BANKBETÉTI TÁRSASÁG BRASSÓ.

Az állami garantiával létesített

ERZSÉBET-SZANATORIUM

sorsjegykölesön sorsjegyei a legközelebbi napokban nyilvános aláírásra kerülnek. Hivatalos tervezet szerint évente **3 huzás lesz:**

100.000, 30.000, 25.000 koronás fő- és több melléknyereménynyel, melyek kifizetéseért a m. kir. pénzügyminiszterium törvényileg vállalt kötelezettséget.

Minden sorsjegy a nyereményen kívül **5 koronával fizettetik vissza.**

Játéktartam 65 év.

A kibocsátási árfolyam 7.50 és 8 korona között lesz valószínűleg megállapítva

A naponta ezrével történő előjegyzések alapján **lényeges tulajjegyzés** várható, miért is ajánljuk az előjegyzések **mielőbbi eszközöltetését.**

Előjegyzéseket az eredeti feltételek mellett

kibocsátási árban, mindennemű jutalék és bélyeg felszámítása nélkül fogadunk el.

A jegyzésnél csupán **1 korona biztosíték** fizetendő.

ADLER L. JAKAB és TESTVÉRE
bankbetéti társaság Brassó.

121. 4-5.